

Eesti koolijuhtide haridusfilosoofilistest seisukohtadest

Indrek Lillemägi

06.12.2018

*Oo klappimatus unistuste ja tegude vahel, kui mõned
unistused
tegudeks ei saagi, ja mõned teod
pole unistused olnudki, vaid sünnivad järsku!*

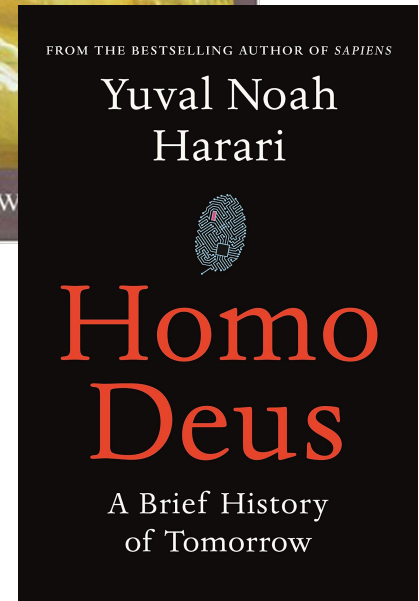
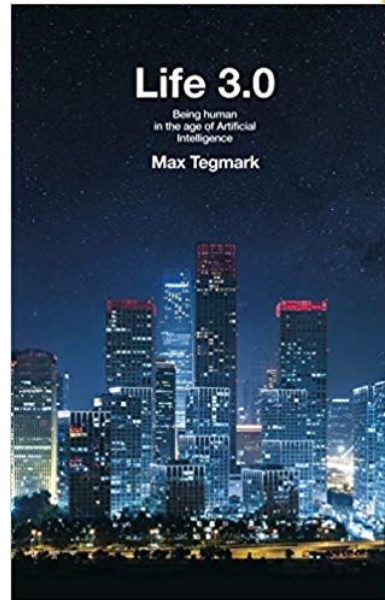
Paul-Eerik Rummo

Missuguseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid vajab aastal 2035 iseseisvasse ellu asuv noor?

Oskusi, teadmisi ja hoiakuid ...

- töö leidmiseks?
- maksutulu teenimiseks?
- tööga rahuloluks?
- lähisuhetega rahuloluks?
- tehisintellektiga koosolekuks?
- eneseteostuseks?
- konfliktide vältimiseks?
- loodussäästlikuks eluks?
- kliimakatastroofi järgseks eluks?

Harry Brighouse'i (2009) hariduse eesmärgid:

1. inimese enesemääramine (autonoomia)
2. võime osaleda sotsiaalses ja majanduslikus elus
3. isiklik õitseng
4. demokraatlikud oskused
5. võime teha koostööd

Brighouse, H. (2009). Moral and Political Aims of Education. In H. Siegel (Ed.), The Oxford Handbook of Philosophy of Education (pp. 35–51). New York: Oxford University Press.

Johannes Käis (1935): *Uues koolis on pedagoogiline huvi juhitud õpilaste jõudluste ja saavutuste individuaalsele loomupärasusele ja ehtsusele. Õpilaste algatus, leidlikkus, huvi ja iseseisvus on õppekorralduse keskuseks.*

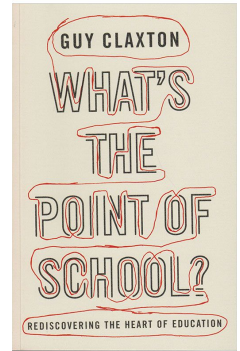
Edgar Oissar (1939): *Missugune peaks siis uus kool olema? Ta lõppsiht on teistsugune kui vanas koolis: ta tahab noori õpetada elule, tahab neid iseseisvaks teha mõtlemises, kaalutluses ja toiminguis, loob kooli, mis annab elulisi kogemusi, mitte aga minevikust ammutatuid; ta võimaldab õpilasile laialdast tegevust, ta arvestab lapse vaimsete jõudude kasvu ja on “child-centered school”.*

Ootustest ehk kuidas meil läheb

Guy Claxton: Kuidas oleme suutnud nn 21. saj õppekava eesmäärke täita?

1. Me saame sellega juba praegu enamike õpilaste puhul hakkama.
2. Me saaksime hakkama, kui tehtud hariduspoliitilised otsused saaksid korralikult rakendatud.
3. Me oleme eesmärkidest kaugel, aga ma tean hästi, mida on nendeni jõudmiseks vaja.
4. Me oleme eesmärkidest kaugel ja mulle ei ole selge, kuidas nendeni jõuda.

PRÕK: hariduse eesmärk on toetada õppija valmisolekut kolmes rollis: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Taustast. Veel kord.

1. Google'i-argument
2. Facebooki-argument
3. Tehnoloogia-argument
4. Demograafia-argument
5. Organisatsioonikultuuri-argument
6. Teaduse-argument

Uurimisprobleemist ja eesmärgist

- *Mulle tohutult võim meeldib. /.../ Mulle on meeldinud, et ma saan siin teha seda, mida ma õigeks pean. See on mõnus.*
- Eesti koolide väga suur vabadus (Kukemelk & Ginter, 2016)
- Koolijuhi ja õpetaja rolli ümbermõtestamine (EÕS 2020, 2014)
- Koolile projitseeritud ootused-lootused.
- **Magistritöö eesmärgiks oli selgitada, kuidas Eesti koolijuhid kirjeldavad oma haridusfilosoofilisi seisukohti.**

I uurimisküsimus: Kuidas kirjeldavad koolijuhid hariduse eesmärki?

- **Tööturule suunatus - pragmatism**
- Autonomiam kasvatamine, iseenda mõistmine
- Oskused täisväärtuslikuks eluks
- Hariduse kultuurilis-rahvuslik eesmärk

II uurimisküsimus: õpiprotsessist

- **Elulähedus ja vajadusest lähtumine**
- Loovus/loomingulisus ja refleksioon
- Selge motivatsioonisüsteem

III uurimisküsimus: õpetaja rollist

- Väga kompleksne rollikirjeldus
- **Õpetaja kui kasvukeskkonna kujundaja**
- **Õpetaja kui moraalne eeskuju**
- Õpetaja kui õpipartner ja õpilastega koos looja

IV uurimisküsimus: MÕKist/NÕKist

Kirjelduste põhjal moodustati neli kategooriat:

- pidev otsimine/õppimine,
- õppijakesksus,
- õpilase-õpetaja partnerlus,
- õpimotivatsioon.

Analüüsiks-järeldusteks

- Teadlik pluralism või vaadete juhuslikkus?
- Vaated ei ole riikliku õppekava ja elukestva õppe strateegiaga vastuolus.
- Tööturukesksus
- Indiviidi-kesksus, väga nõrk kogukondlik ja ühiskondlik mõõde
- Paljastav keelekasutus

Harry Brighouse'i (2009) hariduse eesmärgid:

1. inimese enesemääramine (autonoomia)
2. võime osaleda sotsiaalses ja majanduslikus elus
3. isiklik õitseng
4. demokraatlikud oskused
5. võime teha koostööd